

Učiteljski tovariš

stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
 Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglaševalci cenilku in dogovora, davak posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3113

Daj nam danes naš vsakdanji kruh

Učiteljstvo še vedno prihaja na zborovanja svoje stanovske organizacije. Mnogo, vedno več je razlogov za to, vsaka pot na stanek tovarišev je spremljana po globokem hrepenenju, vplivati v vzajemnem nastopu, s skupnim krikom po pomoči, na potek svoje usode.

Ze dolga leta se vrše te procesije na kraje učiteljskih zborovanj in to po vsej državi. Skupni krik se izgublja vso to dolgo dobo v gluho lozo.

Koliko varanega optimizma, koliko razočaranj in stritih upov!

Koliko razlogov, da bi morali že enkrat obmolkniti, da se pogreznemo v nemo bol, da ne kričimo v svet, ki nima organa za naše gorje!

To je govor razuma, beseda ponosa. A potreba prevpije razum, potepta ponos. Izroči človeka bedi in stiski — in zastrl si mu razum, zlomil mu ponos, onečastil si njegovo človeško dostojanstvo ter ga predal instinktom. In zato kliči ne prenehajo, ponavljajo se marveč z vse večjo vehemenco.

Beda stopa v učiteljske domove. Razpoloženje ljudskih vzgojiteljev je natančno tako, kakor bi si ga merodajni činitelji ne smeli želiti.

S službenimi leti rastejo izdatki za vzdrževanje družine. Ne rastejo pa sorazmerno uradniški prejemki. Nove, težko pričakovane povšice, ki so navadno že anticipatno obremenjene, se paralizirajo z nepričakovanimi redukcijami. Tako se neprestano stopnjuje nezorazmerje med prejemki in izdatki. Nastali primanjkljaji se krijejo s posojili, za katere že naprej vemo, da jih z rednimi dohodki ne bomo mogli plačevati. Uradništvu postaja najslabši plačnik in upniki si morajo vedno česče pomagati z rubežnijo uradniških plač. Računski oddelek banske uprave bi mogel radovedni javnosti postreči v tem pogledu s pretresljivimi podatki, za katerimi se skrivajo žalostne neštete uradniških družin.

Poleg teh direktnih dolgov rastejo v nedogled razni obročni dolgovi. Z lučjo o belem dnevu bo treba kmalu iskati uradnika — družinskega očeta, ki bi mogel sebi ali družini preskrbeti novo obleko, ne da bi se zatekel k plačevanju na obroke. Tako se mu s podražanjem blaga, ki je nujna posledica vsakega kupovanja na obroke, avtomatično niža njegova že itak nizka in z raznimi odtegljaji okrnjena plača. Pa tudi ta žrtev mu ne pomaga, da bi se oblačil vsaj stanu primerno, kajti premnogokrat je tako kupljena obleka, ki mora biti slabe kakovosti, prej nerabljava kot plačana. Nič čudnega, če nam je poskus, doseči v številkah samo učiteljske dolgove v dravski banovini, dal zaslutiti fantastično vsoto kakih petnajstih milijonov.

Kdo naj pri takem stanju še misli na duševno hrano, na nadaljno svojo izobrazbo? Kje je danes slovenski izobraženec, ki bi si mogel nabaviti najpotrebnejšo ročno knjižnico za izpopolnjevanje svoje splošne in poklicne izobrazbe.

Kdor ne napreduje, pa nazaduje, kar velja za današnji tempo napredka na vseh znanstvenih popriščih v dvojni meri.

Kot bajka iz davnih dni nam udarja še iz polpreteklega časa na uho novica o bibliotekah, ki niso manjkale v sobi nobenega inteligenta. Kakšna razlika, če pomislimo, da mora poročen par po desetih letih še plačevati obroke za svojo skromno opremo. V Sloveniji obstoji »Šolska matica« kot edino pedagoško založništvo, ki nudi svojim članom za borih 30 din vsako leto po 3 do 4 aktualne vzgojslovne in metodološke knjige. Število njenih članov konsekvntno pada in ni izključeno, da bo moralo društvo v najkrajšem času ustaviti svoje prepotrebno delovanje.

Kam plovemo v tem času, ko vsihajo življenjski vrelci naše narodne šole, ki bi ji le pospešena strokovna poglobitev slovenskega učiteljstva mogla zaustaviti grozečo okrepnelost.

Proletarizacija uradništva napreduje s strahotno učinkovitostjo. Obubožanje učiteljskih družin zavzema take dimenzije, da obstaja resna nevarnost za moralno zdravje tega važnega stanu.

Učiteljstvo še vedno prosi, ker v svoji poštenosti preprostosti enostavno ne more verjeti, da bi potrebna in pravična stvar ne našla zagovornikov, kjer se reže in odmerja njegove vsakdanji kruh. Prezobro pa poznamo njegovo razpoloženje, da bi ne vedeli, natančno vedeli, da bo tem prošnjam skoro sledil globok molk, one vrste molk, ki modremu govori cele knjige, molk, ki tuli. Človek, ki prosi, ni še obupal, se še oprijemlje sleherne bilke, v njem še tli medla iskra optimizma in tihe vere v človečanstvo ljudi. Prevarjenemu v tej zadnji nadi se vselita v srce obup in cinizem, najslabša svetovalca na življenjski poti podincev in celih stanov.

Skoro bo slovenski narod obhajal dvajsetletnico one deklaracije, ki je združila njegove najboljše člane v enem samcem srčnem kriku po svobodnem razmahu stoletja tepta-

nega ljudstva. Obletnica demokracije!

Osnove zdrave bodočnosti

Šolstvo je živ organizem, ki se je iz skromnih početkov razvijalo skozi stoletja v vedno bolj dovršeno obliko. Ono raste vzporedno s splošnim dvigom kulture in je povsem odvisno od kulturne višine, gospodarskih in političnih prilik v svetu.

Vsakokratna oblika šolstva (vzgojni in učni smoter, učni načrti in metoda ni samostojen izum učiteljstva, nego je nastala radi posebnih kulturnih in gospodarskih razmer tiste dobe. Šola je odraz svoje dobe.

Tako je liberalna šola vzgajala učence v smislu liberalnih načel, ker je ves življenjski red in družbeni poredok zahteval ljudi, ki mu bodo služili.

Kakor se vsak živ organizem izhira, tako je tudi liberalni sistem, potem, ko je izpolnil svoje poslanstvo, odpovedal. Ustvaril je silno tehniko in razvil kemijo, ustvaril trajne umetnine in ves kulturni napredek do take višine, preko katere s svojimi nauki in sredstvi ni mogel.

S padcem dosedanjih resnic v družbi je istočasno odpovedal do sedaj veljavni šolski red. Zato je treba z vzrastom novih družbenih zahtev ustvariti šolo, ki bo prilagodena zahtevam sedanjega časa in višini kulturnega razvoja družbe.

Pot človeškega razvoja in napredka ni jasna. Tekom časa se izoblikujejo nazori, ki jih po neki dobi človeštvo zavrže ali odobri. S sprejemom nekih načel postanejo ta last, cilj in plamenica človeštva.

Ta pot je združena z iskanjem in tavnjenjem.

Mi tavamo med evropskimi narodi v vrsti poslednjih. Naš narod je še brez določnih pogledov na svet, vzgojitelji na šolo. Družba išče najboljši odnos med seboj, duhom in materijo.

Genij našega naroda še ni tako razvit, da bi bil v družbi drugih narodov najvidnejši. V svojem razvoju smo še daleč za kulturnejšimi narodi.

Pot k napredku nas vodi po vzgledu drugih narodov, ki so v svojem razvoju pred nami in kjer so približno enake življenjske razmere. Sorodnost krvi lajša, bodri in daje uteho v tej borbi.

Slovani smo bili do nedavna najmanj razvita deteta evropskih narodov. V poslednjih desetletjih se opaža vpad zapadnih narodov in močan polet Slovanov. Ne veselimo se tega poleta radi kakšnih svetovno političnih in osvajalnih ambicij, nego radi nastopajoče kulturne moči Slovanov, ki se javlja na vseh poljih mednarodnega tekmovanja.

Niti ni potrebna kakšna slovenska sveta aliansa ali druga priljubljena politična oblika, temveč naj bo vseh Slovanov isti cilj: ocvanje večnih vrednot duha in nove stvaritve istih od vseh narodov na zemlji, živčevje v pravičnem kulturnem, socialnem in političnem sožitju.

Za nastop te kulturne bodočnosti se moramo pripraviti. K temu morajo biti usmerjene vse kulturne sile Slovanov.

Jugoslavija in Češkoslovaška imata zelo enak zgodovinski razvoj. Dve veji Slovanstva sta stoletja služili tujemu gospodarju, isti nazori so ju vezali skozi stoletja. isti dih ju razgibal in končno sta se osvobodili istega dne.

V svobodi se zgodovinska vloga in skupnost usode ni menjala. Še vedno imata iste interese. A Češkoslovaška je v svojem razvoju pred nami. Oglejati se moramo v njenem delu.

Produkcija našega poljedelstva ne ustreza sodobnim proizvodnim načinom, niti ni v pravem razmerju s proizvodnjo industrij. Tujih! Naše industrije ni.

Da se ustvarijo pogoji za narodno blagostanje, se morata osnovati 2 tipa šol: poljedelski in industrijski. Obe vrsti šol morata vzgajati učence idejno in praktično.

Poljedelstvo in industrija sta povsem navezani na prilike v svetu. Izobrazba do sedaj ni dovoljevala našemu kmetu in delavcu, da pogledata preko farnega zvonika v svet. Sedanja izobrazba mora dobiti drug, racionalnejši smoter. Da vzbudimo industrijski duh v narodu, moramo začeti prav pri tleh. Treba bo ogromnega truda, da vzbudimo smisel za velikopotezno industrijsko bodočnost naše države.

Gospodarske prilike v svetu so odvisne od političnih. Da se države zavarujejo proti vsem nepričakovanim gospodarskim zaporom od strani drugih držav, se je spočela avtarkija. Stremljenja, da se države osamosvojejo poljedelsko in industrijsko, da ne bodo navezane na uvoz.

Češkoslovaška je dosegla skoro popolno avtarktnost. Ona pridelava vse doma.

Jugoslavija je navezana na uvoz industrijskih proizvodov. Vse od nastanka države se javljajo ogromne težkoče v gospodarskem živ-

ljenju države radi nerazvite industrije.

Krčevito se trudi naša država, da razvije lastno industrijo. Pri tem navezana na tuje industrije, ker ni dovolj domačega kapitala, industrijske podjetnosti in industrijske izobrazbe naših gospodarstvenikov-finančnikov.

Razmere sedanjosti zahtevajo avtarkijo.

Šola se ne zaveda tega cilja.

Ne smemo prepustiti naše bodočnosti igravim primerom usode in premišljenih načrtov imperialističnih teženj drugih.

Narod mora spoznati upravičenost in nujnost svobodne kulturne, gospodarske in politične bitnosti.

Ta zavest se mora vzbuditi že v osnovni šoli. Višje šole naj mladino usposablja za praktičen prevzem kulturnih vrednot in njihov dvig.

Češkoslovaška je pravilno razumela svoj kulturni in gospodarski položaj. Njeno šolstvo je že preko stopnje iskanja smotrov. Sedaj ustvarja najboljši učni postopek. Uspehi ustrezajo duševnim in materialnim naporom. Krasne šolske stavbe in narodovim potrebam prilagodeni učni smoter, snov in pot, stavlja jo češkoslovaško šolstvo v vrsto prvih v svetu.

Naravno je stremljenje jugoslovanskega učiteljstva, da dvigne naše šolstvo na isto višino.

Učiteljska Samopomoč v Ljubljani v letu 1936

Poročilo zadružnega načelstva za občni zbor v Ljubljani, 23. maja 1937.

1. Statistika zadružnih članov.

V letu 1936. je umrlo 32 zadružnikov, to je 368. do 400. smrtni primer. Ti so: Sadar Vendelin — Ljubljana, Sabati Antonija — Zg. Polskava, Hren Anton — Studenci, Smolnikar Ivan — Šoštanj, Merljak Franc — Ljubljana, Kožuh Alojzija — Maribor, Klanjšček Mirko — Vučja vas, Stiansy Ljudevit — Ljubljana, Skubin Anton — Šoštanj, Zavrl Valentin — Ljubljana, Čeh Egidij — Ljubljana, Berce Vinko — St. Janž, Klemenčič Ivana — Celje, Kante Stana — Ljubljana, Pivk Tilka — Čatež, Mattanovič Asta — Ljubljana, Farkaš Ivan — Maribor, Černej Ludovik — Makole, Konjar Ulrik — Motnik, Kratnar Marija — Kamnik, Likozar Marija — Ljubljana, Šabec Avguštin — Senj, Šega Ivan — Jesenice, Kelbl Valentina — Mengeš, Žagar Mijo — Brežice, Repovš Friderik — Ljubljana, Klun Nežika — Dolenja vas, Josin Vilma — Ljubljana, Adamič Emil — Ljubljana, Jamšek Iva — Studenec Ig, Breznik Martin — Ljubljana, Govekar Marija — Ljubljana. Slava jim!

V zadnjih treh letih je bila umrljivost sledeča: V l. 1934. je pri 2567 članih umrlo 23 članov, umrljivost 0,89 %, v l. 1935. je pri 2589 članih umrlo 31 članov, umrljivost 1,20 %, v l. 1936. je pri 2596 članih umrlo 32 članov, umrljivost 1,23 %. Povprečna umrljivost znaša v zadnjih treh letih 1,11 %.

Statistika zadružnega članstva iz l. 1936. nam pokaže sledečo sliko: 1. januarja 1936. je bilo v US včlanjenih 2589 zadružnikov, med letom je vstopilo 52 novih, izstopili so 4, načelstvo je izključilo 9 članov. Ob koncu leta 1936. je bilo v US 2596 zadružnikov. Prirastka je v tem letu 7 zadružnikov.

2. Zadružno poslovanje.

Razveseljivo je, da se naši člani v teh težkih časih, v kakršnih živimo že nekaj let, zvesto in tesno oklepajo US. V nji iščejo opore in pomoči v težkih prilikah. Naša zadruga je doslej pravilno razumela in izvajala svojo socialno nalogo. Računski zaključek za leto 1936. vam navaja zneske, katere so prejeli kot posmrtnine dediči po umrlih članih, člani za podpore kot brezobrestna posojila in izdane zneske za oproščene zadružnike. Dobrene bi bile še večje, če bi se nam pridružili vsi oni tovariši in tovarišice, ki so danes izven naših vrst.

Stiki med zadružniki in osrednjim vodstvom so prav dobri. Po vseh učiteljskih društvih imamo svoje zaupnike, ki rade volje in uspešno posredujejo med člani po banovini in zadružno upravo. Zadružna uprava razpošilja mesečno položnice in obračune za poravnavo članskega prispevka, za vsako četrtletje (za nazaj), razdaja sezname umrlih zadružnikov, obvešča po »Učit. tovarišu« ali s posebnimi letaki vse člane o vseh važnejših zadevah v zadrugi.

Za staro, takrat nedvigljeno hranilno vlogo v Mestni hranilnici ljubljanski v Ljub-

VSEBINA:

Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

Osnove zdrave bodočnosti.

Učiteljska Samopomoč v Ljubljani v l. 1936.

Banovinski učiteljski svet.

Izjava.

Ali dobi naša manjšina v Italiji svoje šole?

Mnenje brezposelnih deklet o celibatu učiteljc.

Splošne vesti. — Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli prosveti in JUU. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pevski zbor - Emil Adamič. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

Preusmeritev našega do sedaj brezsmotnega šolstva v narodno gospodarsko smer je najnujnejši problem šolstva. Brez trdne narodno gospodarske osnove ne bo naš narod nikdar niti kulturno, gospodarsko ali politično močan.

Češkoslovaško šolstvo more biti naš vzor. Da se ustvarijo trdnije vezi med slovenskimi narodi, da bodo mogli poseči v svetovni tok dogodkov in brez hujših trenj dvigniti slovensko kulturo, bi bilo primerno, da se osnuje zveza slovenskega učiteljstva, ki bi v svojih glasilih, revijah in založbah objavljala prevode najboljših kulturnih del Slovanov.

Za osebno spoznavanje naj bi se postavili učiteljski domovi na Jadranu, ob Črnem morju, v gorah Tatre in v gozdovih Poljske.

Duje Budak.

ljani smo kupili 4 obveznice po 1000 din 6 % obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske za znižano ceno 3830 din. US bo prejela od teh obveznic do njih izžrebanja v dvakratnih letnih obrokih po 6 % obresti. Oznaka obveznic je ta: Serija C, št. 000915, 000916, 000917, 000918.

Dravska finančna direkcija v Ljubljani nas je obvestila z dopisom od 2. oktobra 1936., št. 3250/7., da je US za leto 1935. in 1936. oproščena od plačevanja družbenega davka in uživa vse dobrote ugodnostne zadruge.

Zadružno načelstvo je imelo 10 sej, 1 sejo skupno z nadzorstvom, 10. maja 1936. se je vršil občni zbor v Novem mestu. Nadzorstvo je pregledalo zadružno poslovanje dvakrat in sicer 30. marca in 20. novembra 1936.

3. Podporni sklad.

Od 1. julija 1934., ko je podporni sklad pričel poslovati, pa do 31. decembra 1936. je prejela 248 prosilcev din 500.335,25 denarnih podpor kot brezobrestna posojila. Člani so vrnili v tem času 361.746,25 din, na dan 31. decembra 1936. je bilo pri članih podpor v znesku din 138.589,—. Ob koncu leta 1936. je bilo v podpornem skladu din 161.796,50.

V letu 1936. je podelilo načelstvo denarne podpore za sledeče vzroke:

Za bolezen članov ali v družini 36 prosilcem, članom ob premostitvi 13 prosilcem, upokojencem brez pokojnine 9 prosilcem, za druge socialne potrebe 14 prosilcem; skupaj 72 prosilcem.

Vse prošnje je pregledalo in rešilo zadružno načelstvo na mesečnih sejah. Sklepi so bili vedno soglasni. V vseh primerih niso bili podeljeni polni zaprošeni zneski, ker je bilo v blagajni premalo denarja. V vseh primerih je skušalo načelstvo pomagati, četudi z manjšimi zneski. Če bi bil podporni sklad močnejši, bi bile podpore lahko večje.

Vračanje podpor v mesečnih obrokih je zadovoljivo s prav malimi izjemami.

4. Starostni podporni sklad.

Stanje tega sklada je bilo ob koncu leta din 34.457,84. V ta sklad spadajo vsi odbitki od posmrtnin onih zadružnikov, ki so bili po 1. juliju 1933. nad 25 let stari sprejeti v zadrugo, pa niso vplačali sprejemnih pristojbin z doplačilom po § 13., odst. 1. Zadružno načelstvo sprejema v zadrugo samo zdrave priglance, zato so dosednji prinosi v ta sklad še neznačajni. V poznejših letih bodo prav ti odbitki redno pojačevali starostni podporni sklad. Iz obresti tega sklada je bilo oproščeno 10 zadružnikov. US je prejela v l. 1935. 890 din, v l. 1936. 1530 din, skupaj 2420 din. Glavnica tega sklada mora ostati nedotakljiva.

Starostni podporni sklad je namenjen vsem zadružnikom, ki bodo po svoji članski pripadnosti prišli enkrat na vrsto. Izpadli odbitki na posmrtninah in nizko obrestovanje

ne dopušča temu skladu za sedaj večjega razmaha. Treba bo misliti in poiskati izdatnejših virov v ta sklad.

5. Nekaj nasvetov združnikom.

Vsako društvo, zadruga, združenje želi olajšati svoje poslovanje, skuša znižati režijske stroške in denarna bremena svojim članom. Razpravljali smo o tem na več občnih zborih. »Učit. tovariš« je priobčil že več pojasnil in nasvetov. V letošnjem računskem zaključku dobite za izdane znamke, porto in hranilnično-poštno stroške znesek din 20.190,91. Z dobro voljo naših združnikov bi ta izdatki prav lahko znižali za precejšen odstotek.

V naslednjem Vam svetujemo sledeče:

- Združniki si prihranijo čez leto in dan prav dosti na poštini, če si združijo vsi člani US na eni šoli v skupno nakazovanje z eno položnico. V tem primeru plačajo vsi združniki samo eno poštnino, to je 1 din zadrugi za tiskovine in poštnino, na pošti pa 50 par za vpis. Če šteje skupina 12 članov, odpade za vsakega člana po 11 poštnin, to je din 16,50 na leto. US ima že par sto takih skupnih nakazil. Pri tem je treba določiti enega izmed združnikov, ki kot poverjenik prejema položnice, pobere članski prispevek in ga nakaže US. Poverjenik sporoči zadrugi upravi imena vseh združnikov, za katere bo nakazoval, uprava si to zabeleži in konec je vseh težav.

- US ima nekaj združnikov, ki parkrat v letu nakažejo večje zneske — za 10 ali več smrtnih primerov v naprej. Ti ne dobe nove položnice toliko časa, dokler krije njih nakazilo tekoče smrtne primere. Takih članov je par ducatov. Prihranek na poštini je prav lep. Kdor more, naj se jim pridruži!

- Združnik, ki je pri pisanju ali drugače pokvaril našo položnico, naj kupi na poštenem uradu prazno tiskovino-položnico — in jo opremi s številko našega čekovnega računa 10.849. Tiskovina ga stane 25 par. Če zahtevate novo položnico od uprave, plačate za dopisnico 75 par, uprava za tiskovine in poštnino 50 par, to je skupaj din 1,25. Poslušajte se cenesejšje načina!

- Nakazujte članske prispevke v prvi polovici meseca, najkasneje pa do 24. dne v mesecu! Od tega dne dalje razpošilja zadruga uprava položnice in opomine, kar traja 3 do 4 dni. Če ste odlašali z nakazilom do tega dne, počakajte nove položnice ali terjatve z naznačenim zneskom. Nakažite vedno zadnji najavljeni znesek!

- Kadar se Vam zdi, da niso naša obvestila ali terjatve pravilne, primerjajte jih z obvestili v »Učit. tovariš« — (objavljena v dneh razpošiljanja), s četrtnim seznamom umrlih članov ali z našimi terjatvami pri drugih članih US. Če Vam Vaši obračuni in odrezki položnic pravijo drugače, potem zahtevajte pismenih obvestil od zadrugne uprave.

- Ne odlašajte z nakazili po več mesecev! Znesek za poravnavo je vedno večji in ga ni lahko poravnati vselej z enkratnim nakazilom. Na to se prestavljajo zaostanki od meseca do meseca, vznemirjajo člani, napravljajo upravi polno pisarniškega posla, prizadetim pa stroškov. Članski prispevek za en mesec ni nikoli previsok za enkratno nakazilo.

- Zadruga uprava dobiva razne prošnje, da naj poizve za to in ono na prosvetnem oddelku, na dravski finančni direkciji, da naj sporočimo cene za ta ali oni penzionat in še drugo. Uprava skuša ustreči svojim članom i v teh zadevah, prosi pa, da prilože prosilci vsaj znamke za odgovor.

- Prosimo, da upoštevate za podporni sklad sledeče:

- Za podporo (brezobrestno posojilo) se prosí s tiskovinami, katere dobite za znesek 10 din v znamkah v zadrugi upravi v Ljubljani. Brez znamk se ne pošilja tiskovin in ne odgovarja!

- Načelstvo rešuje prošnje po vrsti, kakor so bile vložene. Poleg tega mora upoštevati denarno stanje podpornega sklada, številko prošenj, težke bolezenske primere itd. Za-

družna uprava Vam ne more sporočiti, kdaj in kako bo rešena Vaša prošnja.

- Kdor je podpora iz tega sklada že prejel, naj z novo prošnjo počaka vsaj za eno vračevalno dobo od dneva, ko je poravnal zadnji obrok.

- Določene obroke vračajte redno vsak mesec! Izpuščanje ali zniževanje teh obrovov napravljajo nered v tem prometu. Kako naj izda načelstvo nove podpore, če ni prejelo vračil! Tak postopek je netovariški!

- Vračanje podpor se ne more raztegniti nad 24 mesecev, ker bi bilo to protivno določbam potrjenega pravilnika.

- Pomnite: Podporni sklad je socialna ustanova in ne posojilnica!

6. Agitacija in zahvale.

Zadruga uprava posveča vso skrb smotreni agitaciji. Vsako leto nam smrt pobere nekaj zvestih članov. Vrzel je treba zamašiti, mrtve nadomestiti z živimi člani.

Vodstvo organizacije JUU — sekcija za dravsko banovino, in stalno tajništvo gospodarskega sveta JUU sta podpirala naše težnje vselej, povsodi in prav uspešno. »Učit. tovariš« nam je rade volje odprl svoje predale za vsa obvestila, vprašanja, pozive, pojasnila, skratka za vse, kar smo želeli povedati javno in za kar smo mislili, da bo koristilo članom in zadrugi. Vodstvu sekcije JUU in ustrežljivemu tovarišu uredniku: Najlepša hvala!

Naši zaupniki in poverjeniki so po srezi, na učiteljskih zborovanjih, sestankih in ob raznih prilikah seznanjali tovariše in tovarišice — nezadružnike o veliki važnosti US, naštevajući njene dobrine, katerih so deležni le združniki, nabirali nove člane in skrbeli za živahne stike zadrugne uprave s člani in učiteljstvom. Ti naši dobri sodelavci in pospeševalci lepšega in večjega razmaha v US so opravili v preteklem letu prav veliko, važno in koristno delo. US jim izreka najlepšo zahvalo, obenem jih prosi uspešne pomoči za bodočnost.

Gospodarski odseki po učiteljskih društvih so radi podpirali naše težnje. Opozarjali so zborovalce na grotne in stanovske koristi, katerih morejo biti deležni le člani teh ustanov. Naj bi ne bilo zborovanja, na katerem se ne bi razpravljalo o našem stanovskem gospodarstvu in njegovih ustanovah!

Člani načelstva, nadzorstva in odseka za proučevanje predlogov so v mnogih sejah vršili odgovorno in kočljivo delo. Za dobrobit in še večjo porast naše zadrugne so žrtvovali svoj dragoceni čas, presojali trezno in brez predsodkov prošnje in zamotane zadrugne zadeve, z nasveti in sklepi pa kazali zadrugi upravi pravo smer za sedanje in bodoče delo. Prisrčna jim hvala!

7. Sklepna beseda.

Računski zaključek za l. 1936. izkazuje za izplačane posmrtnine znesek din 421.280,—, za vsa leta poslovanja skupaj din 3.360.816,50. Iz podpornega sklada je prejel v dveh in pol leta 248 prosilcev din 500.335,25 podpor kot brezobrestna posojila. Obresti starostno-podporna sklada so omogočile popolno oprave vseh članskih vplačil 10 najstarejšim članom.

To niso samo besede! V številkah vidite, kaj je bila US svojim članom. Vprašamo se: Kakšne in kolike bi bile koristi US, če bi se včlanili v njo vsi pripadniki našega stanu? Komu koristi članstvo v ti stanovsko-gospodarski ustanovi? Ali sem zaveden in tovariško misleč učitelj, če le ob strani motrim stanovsko-gospodarsko ustanovo, ki naj pomaga stanovskemu tovarišu v težkih časih, njegovi družini ob njegovi smrti?

Če si pravilno odgovoril na ta vprašanja, boš postal član US, boš z besedo in zgledom širil zadrugno misel med nečlani ter pridobil novih združnikov. US ima prostora za vse, ima voljo in sposobnost pomagati vsem, ki se zatečejo v njen krog.

I. Kocijančič.

bo njih prošnje upoštevala, čim bo za to dana finančna možnost.

Ni res, da je predsedujoči načelnik prosvetnega oddelka predstavil navzočim nadzornikom referenta g. Erjavca kot referenta ministrstva prosvete, res pa je, da ga ni bilo treba predstaviti, ker ga že vsi poznajo ter je kot referent prosvetnega ministrstva v oddelku za naše osnovne šole, oziroma sreski šolski nadzornik za Ljubljano-okolico vzhodni del, smel prisostvovati zborovanju, tem bolj, ker je nedavno izvršil pregled šol v kamniškem srezu. Bilo je to v interesu skladnega sodelovanja v šolski upravi.

Ni resnična naslednja trditev:

»Ostaja pa dejstvo, da je referent ministrstva prosvete na uradnem banovinskem učiteljskem svetu, sklicanem na osnovni določbe zakona, nastopal proti uradnim navodilom in odločbam državnega ministrstva, na nedopusten način nastopal proti tem navodilom ter dajal sreskim šolskim nadzornikom navodila in naročila, naj delujejo drugače kakor zahtevajo to oficijelne odredbe državnega ministrstva.«

Izjava

V 37. št. »Učiteljskega tovariša« z dne 29. aprila t. l. je bilo priobčeno poročilo o banovinskem učiteljskem zboru, pri katerem so bili navzoči razen enega vsi sreski šolski nadzorniki. Ker prinašajo sedaj nekateri drugi listi izvlečke iz tega poročila in je prišla tako zadeva v širšo javnost, se čutim dolžnega, da k omenjenemu poročilu izjavim sledeče:

Že dejstvo samo, da se iznašajo v javnost stvari z uradne konference, dovolj kvalificira informatorja navedenega poročila. Poleg tega je celotno poročilo sestavljeno v takem duhu, netočno in deloma neresnično, da stavlja vodstvo konference in pa one, ki so na nji sodelovali, v dokaj čudno luč. Zato je bil marsikdo, ki ga še ni zastupila strankarska strast, nad poročilom naravnost osupnjen. Posebno pristransko se navajajo referat ban. šol. nadzornika, ki je trajal nad eno uro, ki je bil strokovno na dostojni višini in je podal mnogo pedagoških in administrativnih navodil v pogledu vzgoje, pouka in poenotenja našega šolstva. Ako je bilo nekaj ugotovitev, ki so bile temu ali onemu neljube, je pač pripisovati dejstvu, da resnica v oči bode. Če bi bilo informatorju oz. piscu do objektivnega poročanja, tedaj bi moral vsekakor omeniti referat poslovodje banovinskega šolskega odbora v šolsko-gospodarskih vprašanjih ter to-

Res pa je, da referent ministrstva prosvete nikjer ni nastopil proti uradnim navodilom in odločbam državnega ministrstva na nedopusten način. Tudi ni res, da bi bil dajal sreskim šolskim nadzornikom navodila in naročila, naj delujejo drugače kakor zahtevajo to oficijelne odredbe državnega ministrstva.

Ni res, da se o važnejših predlogih ni sklepalo, res pa je, da so bili storjeni sklepi k točkam dnevnega reda o mnogih zadevah, ki so se obravnavale v banovinskem učiteljskem svetu, so pa po zakonu le svetovalnega značaja.

Ni res, da se zapisnik ni pisal, temveč zapisnik se je pisal, in sicer ga je po odredbi načelnika prosvetnega oddelka kot predsednika pisal referent kraljevske banske uprave g. L. Pirkovič.

Ni res, da se predlogi niso obravnavali podrobneje, res pa je, da se je obravnavala dolga vrsta vprašanj pedagoškega, administrativnega in gospodarskega značaja čisto v smislu zadevnega § 149. zakona o ljudskih šolah.

Po pooblastilu bana, načelnik prosvetnega oddelka: Dr. Sušnik.

zadevnih predlogih in sklepih. Toda tega iz razumljivih razlogov ni storil.

Banovinski učiteljski zbor je sprejel mnogo važnih predlogov, ki so čakali rešitve več let. Nikakor ni res, da bi na kake ugovore kdo molčal. Glede štetja je izjavil predsednik konference, da bo rešeno z vpeljavo enotnega slovenskega pravopisa, ostale nerešene predloge pa bo banska uprava proučila ter izdala tozadevna navodila oz. okrožnice. Nekaj predlogov je bilo takih, ki so bili v nasprotju z zakonitimi določili, ali pa bi se iz finančnih razlogov ne mogli realizirati, zato se umevno o teh ni moglo podrobno razpravljati. Popolnoma neresnična pa je trditev, da se zapisnik na konferenci ni pisal. Ves čas konference je pisal zapisnik referent banske uprave g. Pirkovič. Zapisnik je najboljša pričča, kaj in kako se je na konferenci razpravljalo.

Že iz teh kratkih ugotovitev je razvidno, kako netočno je bilo poročilo. Zato se moramo resno in s skrbjo vprašati: Ali je v interesu učiteljstva, da se poslužujemo takih sredstev, in ali je to še stanovska borba. Komu naj vse to koristi? Učiteljstvu prav gotovo ne!

V Kranju, 17. maja 1937.

Rupret Vinko.

Ali dobi naša manjšina v Italiji svoje šole?

Velikonočni sporazum med Italijo in našo državo je v našem narodu vzbudil upanje, da bo jugoslovenska narodna manjšina v Italiji zopet zaživela vsaj v manjši meri svoje kulturne življenje in da ji bo vrnjeno vsaj okrnjeno njeno nekdanje lepo razvito šolstvo.

Nočem preudicirati in prerokovati o razvoju tega vprašanja v bližnji bodočnosti. Želim le, da spozna naše učiteljstvo dejansko stanje šolskega vprašanja polmilijonske veje našega naroda. Zato bom, opuščajoč svoje lastno mnenje ob strani, citiral le to, kar more služiti spoznanju pravega stanja tega problema in splošnega političnega položaja, v katerem to vprašanje spada.

25. marca t. l. je sprejel v Beogradu zunanji minister Italije grof Ciano novinarje in jim med drugim izjavil: »... Obvestil sem g. predsednika Stojadinovića o potrebnih navodilih, ki so bila dana pristojnim italijanskim oblastem v zadevi pouka in uporabe srbohrvaškega in slovenskega jezika in v pogledu bogoslužja v istem jeziku.« To izjavo so objavili vsi listi, ki so istočasno poročali, da je Ciano z brzojavko v roki sporočil zbranim novinarjem, da so v počastitev sklenjenega pakta bili v Italiji izpuščeni vsi politični kaznjenci naše narodnosti.

Romunski oficijelni francosko pisani dnevnik »Le moment« pišo v uvodniku o jugoslovensko-italijanskem sporazumu, opisuje težak položaj naše manjšine v Italiji, nakar nadaljuje: »Sedaj pa se zdi, da ta situacija ne bo trajala več v taki meri. Sporazum sicer ne vsebuje nobene posebne klavzule v tem pogledu, kajti takšna klavzula bi bila v nasprotju s stališčem Italije v pogledu mednarodnih obvez tihočih se manjšin in njihove zaščite. Toda respektiranje pravic te manjšine je izrecno vsebovano v izjavah grofa Ciana.«

Ljubljansko »Jutro« pa poroča: »Kakor znano, je ob priliki podpisa beograjskih sporazumov italijanski zunanji minister Ciano novinarjem izjavil, da so italijanske oblasti izpuštile iz konfinacije vse pregnance jugoslovenske narodnosti...«

»... Vendar se doslej še niso vrnili vsi in tako pogrešajo ljudje posebno nekatere pregnance iz Idrije in okolice ter iz Ilirske Bistrice...«

»... Ni še znano, kako daleč gre italijansko popuščanje v vprašanju jugoslovenske manjšine v Italiji. Govori se o tem, da bo dovoljen zaseben pouk slovensčine in hrvaščine na osnovnih šolah, ako bo prebivalstvo to zahtevalo(!), piše »Frankfurter Zeitung«.

Francoskemu službenemu dnevniku »Tempsu« poroča njegov rimski dopisnik o treh še neobjavljenih notah in pravi: »Nota o Jugoslovanih v Italiji se nanaša na kulturne pravice Jugoslovanov v Italiji.« Ta nota ni

bila doslej še objavljena samo zato, ker Italija, kakor je znano, noče službeno priznati obstoja narodne manjšine na svoji vzhodni meji. Doznava se, da bo dovoljen pouk hrvaščine in slovensčine v osnovnih šolah, in to po nekoliko ur.«

Zabeležil sem le nekatere glasove neprizadete inozemskega časopisja.

Italijansko časopisje, ki se je v ostalem precej gostobesedno razpisalo o novem prijateljstvu do Jugoslovanov, se dotakne naše manjšine mimogrede. Tako je napisal v Mussolinijevem glasilu »Giornale d'Italia« njegov glavni urednik znan Virginio Gayda med drugim sledeče: »... tudi za italijanske manjšine v Dalmaciji in na otokih, kakor za slovenske manjšine v Julijski Krajini bo ta režim miru koristen, ker bosta obe vladi upoštevali legitimne narodne in gospodarske interese in potrebe teh manjšin.« Ostalo italijansko časopisje je bilo enako skopo in se je skoro z enakimi izrazi dotaknilo narahlo našega vprašanja. Pač, bila je izjema. Izjema, ki jo je zabeležil tudi nizozemski list »Nienne Roterdamsche Courant«. Ta list citira članek senatorja Maracchija (Mrak), ki je napisal v puljskem »Corriere istriano«: »Da pridobimo njihovo pažnjo (Jugoslovanov namreč), lahko naša vlada obljubi(!) vse mogoče, a mi smo prepričani(!), da bo to prizadetim samo v kvar, ker se Slovenci in Hrvati na našem področju smatrajo že v vsem kot Italijani in fašisti.«

Isti nizozemski list tudi poudarja, da bo tudi v primeru raznih ugodnosti, ki bi jih italijanska vlada dala naši manjšini, velika težkoča v tem, da bo izvrševanje teh odredb prepuščeno dobri volji podrejenih oblasti.

—k Praktična gospodinja izhaja dvakrat mesečno. Deseta številka vsebuje: Beluši — šparglji. Kadar so putke pridne. — Založite se z jajci. — Tempo, tempo! Tudi v kuhinji. — Otroci so občutljivi. — Otroci naših dni itd., s priložo receptov. — Naslov: Praktična gospodinja. — Ljubljana, Nebotičnik.

—k Modra ptica prinaša v majevi številki: Miško Kranjec: Domača pesem; Janko Lavrin: Kritiki in umetniki; Peter Donat: Londonske meditacije. — Razno.

—k Misel in delo, kulturna in socialna revija, ki izhaja v Ljubljani in stane letno 60 din, prinaša v 4. številki sledeče razprave: Mednarodne pogodbe. — Ing. I. Mačkovšek O raznih nemških mejah med Gospo Sveto in morjem. — Dr. B. Vrčon: Statika in dinamika v Podonavju. — B. Borko: Drama humanitete. Poleg tega ima zelo bogat Obzornik in Poročila. List izhaja vsak mesec.

—k Kästner: Emil in detektivi. Izdala Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani, 1937. —

Banovinski učiteljski svet

Od kraljevske banske uprave IV. No. 8945/1. od 18. maja 1937. smo prejeli sledeči popravek:

V štev. 37 lista »Učiteljskega tovariša« z dne 29. aprila 1937 ste na drugi strani v vseh stolpcih objavili članek z naslovom »Banovinski učiteljski svet«.

V članku so trditve, ki ne ustrezajo resnici oziroma so netočne, zato izvolite v smislu čl. 26. in 27. zakona o tisku objaviti na istem mestu in z istimi črkami sledeči popravek:

Ni res, da je predsednik dr. Lovro Sušnik opozoril na dopust učiteljstva, ki jih sreski šolski nadzorniki dovoljujejo v utemeljenih primerih do 5 dni, res pa je, da je rekel, da bo treba zaradi prevelikega števila dopustov prošnje temeljiteje obravnavati in ako ni potreba povsem utemeljena, dopuste skrajšati. Da pa ne bodo prikrajšani upravičeni, zato naj gg. nadzorniki, ki bolje poznajo osebe in razmere, k prošnjam izrazijo svoje mnenje glede upravičenosti in dolgotrajnosti dopusta.

Ni res, da je predsednik trdil, naj sreski šolski nadzorniki pri disciplinskem postopku zaslišijo obdolžence in priče ter naj precej rigorozno postopajo, res je pa, da je opozoril gospode nadzornike na to, da obstoji glavna hiba tozadevno v tem, da se pušajo razni disciplinski primeri v nemar, oziroma, če se prijavi, da niso dovolj konkretno in vestransko preiskani ter se morajo spisi vračati nazaj v spopolnjevanje, zaradi česar se postopek lahko zelo zavleče. Lažje kršitve naj rešujejo gg. nadzorniki v lastnem delokrogu, težje primere je pa predložiti kraljevski ban-

ski upravi v utemeljenim predlogom v smislu nove uredbe o disciplinski odgovornosti šolskih nadzornikov in učiteljev ljudskih šol.

Ni res, da je g. referent Fran Erjavec trdil tako, kakor je navedeno v članku glede prošnje za premetitve, res pa je, da je pojasnil, da se vrše premetitve vse leto, kakor to za izjeme dopušča tudi § 97. zakona o ljudskih šolah. Po ministrskem odloku O. N. br. 44.224 z dne 9. julija 1936 je zavračati le one prošnje, ki niso v skladu s §§ 100. in 101. zakona o ljudskih šolah.

Ni res, da je g. Erjavec sam govoril glede štetja v ljudski šoli tako, kot prikazuje članek, res pa je, da je vprašal v. d. sreskega šolskega nadzornika g. Štravs, kako je s štetjem, nakar je g. Erjavec pripomnil, da je štetje po starem načinu slovensko, predsednik pa je pojasnil, da je v teku ureditev tega vprašanja z uradno uvedbo Breznik-Ramovševga »Slov. pravopisa«.

Ni res, da je grajal g. Erjavec, da se vpišujejo v katalog v rubriko »narodnost« izraz »jugoslovenska« in ne »slovenska«, pač pa je res, da je predsednik na vprašanje g. Gradnika glede vpisa narodnosti omenil, da do sedaj še ni nikakega tozadevnega zak. predpisa, pač pa je to stvar posameznikov in njih zavdnosti. G. Erjavec pa je le mimogrede omenil: narodnost slovenska, državljanstvo jugoslovensko.

Ni res, da je g. Erjavec naročil, naj šolski nadzorniki ne pošiljajo na banksko upravo poročil za nastavitve manjkajočih učnih oseb, ker so taka poročila brezpredmetna, pač pa je res, da je rekel, da ima prosvetna uprava točno evidenco brezposelnih abiturientov in

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5, ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

Zbirka mladinskih spisov. - Cena vezani knjigi 36 din. — Prevedel Mirko Kunčič. Knjiga je opremljena z ilustracijami Walterja Trierja. Je zelo okusno opremljena in tudi zanimiva knjiga, a vprašanje je, kolikim otrokom je zaradi cene dostopna. V zadnjih letih je namreč izšlo veliko število izvernih mladinskih spisov, ki so tudi cenejši kot dragi prevodi.

Mislil, da po vsem tem ni težko razumeti poročila iz Trsta, ki so ga objavile sušiške »Primorske novine«, ki pišejo med drugim: »... Pričakuje se, da z novim šolskim letom uvede vsaj v osnovne šole pouk v hrvaškem, odnosno slovenskem jeziku povsod, kjer bo to prebivalstvo zahtevalo.

V preudarek citiram še odlomek iz članka »Drobtinice? Ne!«, ki je izšel v 35. številki »Učiteljskega tovariša« z dne 4. aprila 1935.: »Po najtesnejšem prijateljskem med Avstrijo in Italijo in po slovesni odpušni Avstrije na kakršne koli aspiracije južno od Brennerja, bi bilo vsekakor pričakovati odločnejšega preokreta v ravnanju z nemško manjšino. Vse »izboljšanje«, ki so ga bili deležni

južni Tirolci, pa je vsebovano v naredbi, ki jo je šolski skrbnik v Tridentu izdal dne 20. maja l. leta pod številko 5711 B. 26. Ta naredba urejuje privatni pouk nemškega jezika. Pouk je sicer privaten, a nastavlja so mu precej »zakonitih« uzd. Privatni pouk, ki je nadzorovan po sreskih šol. nadzornikih, ne sme trajati več kot 4 ure tedensko (§ 3. Uredbe). Učitelja potrdi oblast le, če izpolni mnogo pogojev, med katerimi je popolno znanje italijanščine. Izvrstna vratca, skozi katera lahko izigravajo svoje lastne širokogrudne dobrate, je člen 9., ki daje nadzornikom oziroma učiteljem javnih šol pravico, da prepovedo učenecem, ki bi zaostajali v šolskem napredku, obiskovanje nemških tečajev. Na podlagi te naredbe je bilo izdanih nekaj dovoljenj za osnivanje takih tečajev, a istočasno so ustanovitelji dobili novo navodilo, da se mora pouk nemščine podajati v italijanščini.«

D. P.

Mnenje brezposelnih deklet o celibatu učiteljic

Potrebno je, da se tudi mi, mladi brezposelni oglasimo, ko si nekateri prisvajajo pravico tolmačiti naše mišljenje. G. prosvetni minister je izjavil, da je izdal določbe o celibatu učiteljic predvsem radi tega, da dobe brezposelni službe. Mi mladi pa smo mnenja, da bi nas, če se na naše stališče opirajo, morali najprej povprašati in kar je še važnejše, naše stališče res upoštevati.

Mi mladi, ki čakamo, čakamo, smo slabe volje, potrti, razdvojeni. Ni pa lepo, da skuša prevaliti vso našo nevoljo, ves naš srd na naše starejše tovarišice, kakor da bi one edine bile krive našega obupnega položaja. Ne samo to, da bi bilo že čisto iz človeškega stališča skrajno krivično, odstaviti učiteljico, ki ima veselje in zmožnost do poklica in si dobi ustrežajočega življenjskega tovariša izven učiteljskih vrst, ne samo, da se s tem nujno vzdružuje in pospešuje nemoralna učiteljstva in da je tako često življenjska eksistenca take žrtve često uničena, poleg tega bi bilo skrajno podlo od nas, da bi take zastarele določbe podpirale samo iz trenutnega egoizma. Med tem, ko se zapostavlja učiteljice - žene, se istočasno na-

slanja na dekleta učiteljice, ki čakajo na službe. Toda med tem, ko nas mlade navidežno ščitijo, nastopajo v resnici ne samo proti interesom učiteljic mater, temveč tudi proti našim interesom. Morda bi dobila res po uveljavljanju te določbe kakšno namestitev, toda človekov cilj pa je, da se izpopolni z drugospolnim tovarišem v harmonično celoto, zato je razumljivo, da se bo večina nas mladih že po par letih tudi poročila in tedaj bo ista določba, ki se je postavila zastran mladih brezposelnih deklet, nastopila v isti brutalnosti ravno proti istim, ko se bo odločala naša življenjska sreča. Spoznale smo trik in ga odločno odklanjamo! Čudno se nam pa zdi, da se g. minister in celotna vlada postavljata na tako nestanovsko stališče, ko sicer vedno govore o medsebojni stanovski povezanosti naroda!

Sigurne pa smo tudi, da se določba za nazaj ne bo izvajala in da bomo po njej prav za prav samo me, mlajši rod prizadete.

Vemo pa, da ni iskreno rešenje našega vprašanja težko. Naš narod je želen prosvete! Me pa kruha in socialne pravice!

Splošne vesti

BOJEVNIKOM SVETOVNE VOJNE IN NJIH SVOJCEM!

Za jubilejno razstavo slovenskega novinarstva na jesenskem ljubljanskem velesejmu potrebuje pripravljalni odbor poleg vseh drugih slovenskih časnikov tudi vse slovenske časnike in časopise, brošure in letake, ki so jih pisali in razširjali slovenski bojevniki na frontah ali v raztistištvu in na pohodih skoraj po vseh delih sveta. Predvsem je važen dobrotvoljski tisk, enako pomembna so pa tudi vsa glasila beguncev in internirancev ter političnih ali vojaških kaznjencev. Poiskati, zbrati in ohraniti moramo prav vse od pravega tiskarstva in morda tudi ilustriranega časnika pa do litografiranih ali kakorkoli razmnoženih, torej tudi do pisanih ali z okorno roko risanih lističev, ki so samo po enkrat izšli. Tudi pisma z novicami, ki ste jih pošiljali tovarišem ali domov, spet poiščite, saj so taka pisma večkrat nadomeščala časnike, ki jih ali sploh ni bilo ali pa niso smeli objavljati takih vesti. Ne pozabite tudi na letake, ki so prihajali z one strani fronte z letali ali kakorkoli, zlasti pa poiščite vse dobrovoljske in revolucionarne liste in letake. Prav vse zberite, naj bo še tako važen oklic, poročilo o zmagi ali porazu, še tako prešerno šaljiva in posmehljiva slika ali tudi osmrtnica.

Zberite vse, kar so drugi v našem jeziku pisali za nas, in tudi vse, kar smo mi v drugih jezikih pisali in razširjali med bratskimi in tujimi narodi. Poiskati in najti pa moramo najvažnejše, kar so tujci pisali o slovenskih pokretnih, o dobrovoljcih in o slovenskih vprašanih sploh. Čim več bomo našli in zbrali, tem jasnejša in popolnejša bo slika, koliko smo Slovenci pretrpeli in koliko je naš narod žrtvoval za svojo svobodo in za mir človeštva!

Vse, kar imate ali najdete, takoj pošljite pripravljalnemu odboru za razstavo slovenskega novinarstva v Ljubljani, ali mu pa vsaj pismeno javite naslov in vsebino časnika, letaka, pisma ali slike. Za vse posojene predmete prevzame razstavni odbor popolno jamstvo, da jih po razstavi dobi lastnik zopet nepoškodovane in brez stroškov.

Sklicujoč se na prvomajski oklic naših častnih predsednikov gg. ministra dr. Antona Korošca, ministra dr. Alberta Kramerja in ministra dr. Frana Kulovca, prosimo vse, zlasti pa našo duhovščino in učiteljstvo, naj nam pri tem delu pomaga s svojo vplivno besedo, a tudi z zbiranjem in organiziranjem zbiralne akcije. Trdno smo prepričani, da vsi Slovenci tako zberemo še mnogo prevažnega gradiva za zgodovino našega naroda.

Pripravljalni odbor
za razstavo slovenskega novinarstva,
Ljubljana, Velesejem.

— Uprava kamniškega učit. društva vabi učiteljstvo k čim večji udeležbi pri odkritju spominske plošče pokojnemu senatorju dr. Val. Rožiču, ki bo v nedeljo dne 23. t. m. v njegovem rojstnem kraju na Sv. Trojici pri Moravčah. Odkritje se bo izvršilo po maši, t. j. nekako okrog 11. ure. — Iskrenemu rodoljubu, zaslužnemu delavcu in mecenu izkažimo spoštovanje in čast. — Uprava.

— Vpisovanje na obeh vadnicah drž. učiteljske šole v Ljubljani se bo vršilo za šolsko leto 1937./38. dne 29. in 31. maja 1937 od 9. do 11. ure dopoldne v ravnateljstvu pisarni. — Starši naj se zglase s šoloobveznimi otroki osebno ter prineso s seboj krstni list in potrdilo o cepljenih kozah. Potrebna starost 7 let. — Istočasno se bodo sprejemale prijave za zabavišče (otroški vrtec). Dokumenti isti. Starost: izpolnjeno 5. leto. — Ravnateljstvo drž. učiteljske šole.

— Prošnja vsem gg. šolskim upraviteljem. V preteklih mesecih je bila vsem upravitelstvom narodnih šol poslana l. knjiga mladinske povesti »Kekec z naših gor«. Radi nujnega kritja dolga v tiskarni prosi pisatelj Josip Vandot, da bi mu cenj. šolska upraviteljstva za prejeto knjigo nakazala po položnici, priloženi knjigi, vsoto, ki je kot cena naznačena na položnici ali v knjigi.

— ŠOLSKA UPRAVITELJSTVA naprošamo, da posredujejo pri svojih krajevnih šolskih odborih v svrhu poravnave zaostale in nove naročnine »Popotnika«. Poslužite se pri nakazilih poštne položnice št. 11.153 in ne drugih, ker napravljajo taka nakazila mnogo administrativne zamude. Kdor nima omenjenih položnic, naj jih reklamira pri upravi JUU. Uprava JUU.

— SRESKA UCITELJSKA DRUSTVA prav lepo prosimo, da poravnajo zaostalo in tekoče članarino čimprej, ker ne moremo drugače zadostiti svojim obveznostim napram upnikom. Uprava JUU.

— Počitniški pedagoški tečaj Rdečega križa v Beogradu. Beograjski oblastni odbor društva Rdečega križa — sekcija podmladka, priredi z odobrenjem prosvetnega ministrstva pedagoški tečaj, ki bo trajal od 5. do 31. julija t. l. Tečaj bo prirejen po sledečem programu: I. Pedagoški tečaj: spoznavanje sodobnih pedagoških težavnih in praktičnega dela pri novi vzgoji in sodobnem pouku. — II. Tečaj prve pomoči z osnovnimi pojmi iz higijene. — III.

Spoznavanje ideologije in organizacija Rdečega križa in podmladka R. K. — Tečaj se bo vršil v poslopju »Poizkusne šole kralja Aleksandra v Beogradu, Dečanska ul. št. 6. Prijave je poslati do 20. junija na naslov: Oblastni odbor Crvenog krsta (sekcije podmladka) Beograd — Simina ul. br. 21. Čekovni račun št. 53.212. — Vpisnina in stroški za material znašajo 250 din. Natančnejši podatki se naj zahtevajo od prirediteljev.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Drž. uradnikom bodo zvišali plače — v Danski, in sicer s 1. oktobrom od 5 do 8 %. (Mariborski več. 14. V.)

— I Zadnja številka letošnjega letnika »Našega roda« izide z nekajdnevno zamudo v začetku prihodnjega tedna. Tudi ta številka je prav pestra in zanimiva. Od pesnikov sta zastopana poleg drugih Mirko Kunčič in Vida Tauferjeva. Med prozaisti srečamo Ingoliča, Hudalesa, Maro Husovo, Karla Široka in Debenaka. Prav bogata je tokrat rubrika Doma in po svetu in vesela Cicibanov rod. Z ilustracijami so zastopani Pirnat, Cotič, Gaspari Mihelič in Tratnikova. — Vsebinska številka je vedra, pomladanska.

— I Evangelij v šoli. Rimska vlada je poslala vsem ravnateljem šol okrožnico, ki predpisuje, da so odslej evangeliji del šolskega programa. (Razni listi 13. V.)

— I »Svobodo učiteljskemu delu!« Pod tem naslovom prinaša »Pohod od 15. V. dolg članek, iz katerega naj citiramo par stavkov: Učiteljstvo se je iztrgalo iz območja umazane strankarske politike in se podalo na splošno narodno delo. Tako doživljamo v zadnjem času močan polet učiteljstva in vseh tiriših vaškega občestva. S tem se je učiteljstvo osvobodilo strankarskih kolozovov, inspiracij in podrejenosti. Postalo je še bolj važen kulturni oblikovatelj vasi. — Da bo moglo učiteljstvo zadovoljivo vršiti svojo poklicno in državljsko dolžnost, zahteva predvsem svobodo za svoje delo. Svobodo, pravično kritiko in strpnost. Naloga odločilnih je, da onemogočijo neosnovane in škodljive napade na šolo in stan. Učiteljstvo je pozitiven tvorec pri gradnji jugoslovske kulture in države. Ker se zaveda, da je to veliko delo mogoče izvrševati le v praktičnem sožitju, je stopilo v areno borbe za svobodo lastnega dela in svobodne kulturne tvornosti sploh. (Duje Budak.)

— I Nova kranjska ljudska šola bo zgrajena po vzorcu bežigradske gimnazije v Ljubljani. Z gradnjo bodo pričeli meseca junija. Šola bo najmodernejša in najlepše poslopje v mestu. (Sl. narod 15. V.)

— I »Vzorna šola« bo odprta tudi v Ljubljani. Za vzgojnega vodjo je imenovan Rudolf Koblica, učitelj meščanske šole v Litiji. (»Slovenec« 16. V.) Op. uredništva: Menimo, da gre za poizkusne šole, kajti kakor smo že poročali, se srbski »ogledna šola« pravilno glasi slovenski »poizkusna šola«.

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke cene spomladanskega volnenega blaga za plašče, kostume, kompleje in obleke. Pralno blago in čudovito lepe svile. Za cenj. učiteljstvo posebne plačilne ugodnosti

A. ŽLENDER

manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

Naša gospodarska organizacija

VABILO

na

IX. REDNI OBČNI ZBOR Učiteljskega doma v Ljubljani, r. z. z. o. z., ki se bo vršil dne 6. junija 1937. v Žibertovi ulici št. 17 v Ljubljani. Začetek ob 8.30.

Dnevni red:

1. Otvoritev po načelniku.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo upravnika.
4. Računski zaključek za leto 1936.
5. Poročilo nadzorstva.
6. Volitev načelstva in nadzorstva.
7. Sprememba pravil.
8. Volitev razsodišča.
9. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob napovedani uri, se bo vršil čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število zastopanih članov.

V smislu § 16. združnih pravil je računski zaključek s prilogami vred razpoložen v pisarni Učiteljskega doma, Žibertova ulica 27, vsem članom na vpogled 14 dni po razglasitvi tega vabila.

Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani,
dne 19. maja 1937.

Ivan Michler, s. r. Stanko Vrhovec, s. r.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Da more arhivar v teku junija t. l. urediti arhiv, ponovno vljudno prosimo članstvo, da nam še v tem mesecu pošlje vse glaske. — Odgovorite nam na našo okrožnico od 29. aprila t. l. št. 386 negativno ali pozitivno.

Šolski radio

—r XXVI. teden, Torek, 25. maja: Začarani gozd; igra v treh dejanjih. Nastopijo brezposelni učiteljski abiturienti pod vodstvom g. Silva Mehore. II-III.

Petek, 28. maja: Pokrajinska oddaja iz Litije; Litija — zasavska metropola. 1. Lega. — 2. Uradi. — 3. Solstvo. — 4. Življenje našega zasavskega kmeta. — 5. Predilnica in predilničarji. — 6. Pogled v davne zasavske dni. — 7. Na grobu Luke Svetca. — 8. Bežen skok po Litiji in v okolico. — Sodelujejo učenci litijske ljudske šole, mladinski pevski zbor in tamburaši litijske meščanske šole. — Besedilo sestavil učitelj Jože Zupančič, glasbeno vodstvo: ravnatelj meščanske šole Vlado Rojec. — Poslušalci naj imajo pri rokah zemljevid dravske banovine.

—r V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo 23. maja ob 17. uri g. inž. Ivan Lah: Pravočasna košnja in pravilno spravlanje sena.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG bo zborovalo v soboto 5. junija ob 10. uri pri Sv. Miklavžu pri Mariboru. Dnevni red: 1. »Gospodarske in družabne prilike v okolici Maribora«, poročila tov. Luknar Franjo. 2. Predlogi za banovinsko in državno skupščino JUU ter določitev delegatov. 3. Situacijsko poročilo in dopisi. Predloge za skupščino je treba tri dni pred zborovanjem poslati upravi društva. — Pozivamo tovariše in tovarišice, da se tega letošnjega našega zadnjega zborovanja polnoštevilno udeležijo. Ako bo dovolj prijavljencev, bo vozil iz Maribora (Glavni trg) okoli 1/2 ure poseben avto. Reflektanti naj se prijavijo do 1. junija društveni upravi (Dev. Mar. v Brezju — p. Maribor). — Uprava.

= JUU SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH bo zborovalo v soboto, dne 5. junija ob 10. uri v Rogiški Slatini. Poleg običajnih točk je na sporedu predavanje tov. Vranca: Strnjeno šolsko delo — klic naše dobe. Pridite vsi! Ne pozabite na članarino in na prispevke za podporni fond! Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG je zborovalo dne 24. aprila na dekliški osnovni šoli v Studencih. Navzočih 71 član ali 72,5 %.

I. Tov. Filip Podgornik je podal izvleček študija svojega šolskega okoliša, t. j. Limbuša kot primer gospodarsko družabnih prilik v pohorsko-vinogradniškem okolju. Poda pregled občine in naznači v kratkih potezah zgodovinski razvoj kraja. Šolstvo je v Limbušu staro že nad 200 let. Podrobneje se je pomudil pri statistiki:

a) Posestniki: 326 posestnikov poseduje 479 hiš. Posestnikov je: do 1 ha 197 pos. (60 odst.); do 5 ha 97 pos. (30 %); 5—20 ha 16 pos. (5 %); 20—50 ha 7 pos. (2 %); preko 50 ha pa 9 posestnikov (3 %). V nemških rokah je 20 posestev.

b) Prebivalcev je 2994 s 495 družinami; od teh je 405 družin (nad 80 %) najbednejših: viničarji, delavci in poljedelski delavci. Posebej je naznačil in očrtal položaj »potujočih viničarjev« (gospodarsko, vzgojno in zdravstveno).

Deca je v splošnem slabo nadarjena. Izven šole je slišati zelo malo petja.

Ob koncu je poudaril, da je sličen podoben študij za vsakega učitelja nujno potreben. Če pa hoče biti temeljit in koristen, treba skupnega dela vsega učiteljstva in to več let. Ne more pa imeti tak študij namena zboljšanja gospodarskih razmer (kdor tako misli, se zelo moti), temveč le spoznavanje gospodarskih, družabnih, zdravstvenih in vzgojnih razmer, ki naj bi se uspešno upoštevale pri šolskem delu.

Razgovor, ki je sledil referatu, se je v glavnem dotikal »petja v šoli in med narodom«. Iznesle so se zanimive konstatacije in mnenja, ki so bila prav različna, n. pr.:

šola premalo poudarja narodno pesem; izven šole se usidra le ona pesem, ki se poje tudi doma v družini, v ožji družbi, tega petja je pa vedno manj, ker so oče, mati, bratje, sestre dnevno za zaslužkom in prihajajo zmučeni domov;

težke umetne pesmi ne spadajo v ljudsko šolo;

petje je izraz čustva; petje goji umetni čut, zato je potrebno gojiti tudi umetno pesem in teorijo petja, a to na pravi didaktičen način; mogoče se v okolici Maribora zato tako malo čuje petja, ker so na šoli sami stari učitelji (smeh); itd.

II. Iznesli so se nekateri predlogi k novi zakonu o narodnih šolah. Razgovor, katerega se je udeleževalo vse učiteljstvo, se bo nadaljeval pri prihodnjem zborovanju.

III. Tov. tajnik prečita dole dopise. Društvo pristopi z enim deležem (250 Din) kot član k zadrugi za izdajanje »Roditeljskega lista«.

Prihodnje zborovanje bo v začetku junija pri Sv. Miklavžu.

Petrovič Simon preds. Ledinek Miloš, tajn.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR LEVI BREG je zborovalo dne 16. aprila t. l. v narodni šoli v Krčevini pri Mariboru. Od 91 članov je bilo navzočih 78, t. j. 81 %, odsotnih = 13, od katerih je prijavilo opravičilo 9 članov.

Zborovanje je otvoril predsednik tovariš Vauda Mirko in se najprej spomnil veleza-sluznega narodnega delavca in junaka pok. profesorja Ljudevita Pivka, znanega nacionalnega in stanovskega borca pok. tov. Josipa Lapajneja in rano umrlega tov. Radovana Cvetka, navzoči pa so pokojnim v spomin vzkljknili 3 krat: slava.

Sledile so važne ugotovitve glede stališča JUU napram političnim in kulturnim organizacijam.

Priobčeni so bili važni dopisi ter situacijsko poročilo. Društvo je na predsednikovo priporočilo podpisal en delež (250 din) za akcijo izdajanja roditeljskega vzgojnega lista po Pedagoški centrali.

Pri točki poročil društ. funkcionarjev je blagajnik tov. Avguštinčič Rajko kritiziral ne-točne članarinske plačilnice, ki s svojim iz-

jemnim stanjem prav za prav obremenjujejo ostale člane, na kojih račun društvo za zamudnike odplačuje prispevke sekciji, listom in centrali. Večji zamudniki prejmejo v kratkem zadnji opomin, ki mu končno mora slediti konsekvencna pravil JUU. — Pri volitvah skupščinskih delegatov se je članstvo v interesu varovanja itak slabe društvene blagajne za letos zedinilo le na enega zastopnika pri skupščinah, in sicer društ. predsednika, za njegovega namestnika pa je bil izvoljen tov. Andrejčič Ivan.

Nato je podal obširno in temeljito predavanje v okviru določenega delovnega načrta tov. predsednik, in sicer »Poskus opazovanja vaškega otroka v njegovih življenjskih slikah«. V uvodu je predavatelj navedel kratek pregled dosedanjih prizadevanj v proučevanju slovenske vasi, njene šole in njenega otroka, nato kratek pregled metod spoznavanja otroka. Za tem je vaškega otroka prikazal v istinitih življenjskih slikah: na cesti, na polju-paši, pri delu ter v radostih in bridkosti, in sicer z duševne in duhovne strani. Za svoja izvajanja je žel glasno odobravanje, zlasti še tudi za zanimivo reasumacijo s primerjanjem vaškega otroka, njegove šole in učitelja z mestnim ter za aktualne zahteve vaškega učitelja v dobrobit vaše šole in njenega otroka.

Na vrsto so prišli predlogi, in sicer najprej predlogi k spremembi zakona o narodnih šolah, glede katerih je tov. predsednik najprej označil najaktualnejše. Tov. Andrejčič smatra rok za predložitev teh predlogov do 15. maja t. l. za prekratek. Poseben osek bo vse tozadevne predloge tuk. članstva zbral in jih redigiral pri svojem sestanku dne 3. maja t. l. Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Obmejne šole in novi šol. proračun: obmejne šole predstavljajo pač glavno skrb vsega narodnega šolstva, zato so zaradi reduciranih šol. proračunov najbolj prizadete in blagovoli sekcija posredovati, da kr. banska uprava tem šolam nakloni izredno podporo.

2. Pomanjkljivosti po odpravi matičnih listov: Matične liste imajo od prej še zdaj učenci 7. in 8. šol. leta, zato je še — in sicer zadnji čas, da se jih za naprej in nazaj zopet uvede, in sicer na 1 polji združene s psihološko in zdravstveno popisnico. Sedanji nepraktični zdrav. list je odpraviti. Uvesti je obenem prejšnje izkaze o šol. napredku.

3. Šolskim upraviteljem, ki so po novem pravilniku o vzdrževanju nar. šol. občutno obremenjeni z novim delom, naj se prizna primerna doklada in sorazmerno znižanje števil obveznih učnih ur.

Prihodnje zborovanje, ki bi se vršilo skupno s sosednjim učit. društvu, bo dne 5. junija t. l. po možnosti na Tezmem ali v bližini.

Mirko Vauda, preds. Janko Šajna, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠKOFJI

LOKI je zborovalo skupno s kranjskim društvom v soboto, dne 8. maja v Narodnem domu. Predloge in slučajnosti sta obravnavali društvi ločeno. Škofjeloški zbor (36 udeležencev) je otvoril in vodil tov. predsednik. Volitev delegatov je bila preložena. Poverjenišvo za ženska vprašanja v okviru JUU prevzame učiteljica tov. Amalija Lendovškova. Učiteljstvo je vabljeno na občni zbor Učiteljske saporomoči v Ljubljani. Prisotnim se obrazlože izpremembe k zakonu o narodnih šolah, po predlogih, ki jih je sprejel škofjeloški učiteljski zbor. Zaželjeno je, da se ustvari med učiteljstvom in podružnicami SVD ožji stik. Seveda le tam, kjer takega skupnega dela še ni. Tajnik tov. Košca poroča o došlih dopisih, tov. blagajničarka Terpinova pa o stanju blagajne. Tov. Korenčan apelira, naj posamezne šole poravnajo zaostanke na »Popotniku«. Prihodnje zborovanje bo v soboto, 12. junija s pričetkom ob 9.30 v Poljanah. O šolskem vrtu bo ob tej priložnosti predaval tov. Kokalj.

Debeljak Vojteh, preds. Košca Fr., tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - VZHODNI DEL je imelo svoje tretje redno zborovanje dne 19. aprila v Ljubljani.

Članov 91, navzočih 64, t. j. 70 %. Tov. predsednik Kosin otvoril zborovanje. Uvodoma se spomni prero umrlega tovariša Lapajneja, katerega počaste navzoči z enominutnim molkom. Opozore se vse šole, da poravnajo zaostalo naročnino za »Popotnika«. Tov. blagajničarka poroča, da je blagajniško stanje sicer zadovoljivo, vendar pa je še vedno 1200 din zaostanka. Nekateri ne plačujejo mesečno 3 din za podporni fond, kar je bilo sklenjeno na 1. rednem letnem zborovanju.

Ker je tov. Franja Završanova zbolela, je odpadel njen nameravani referat »O smer-nicah k spremembam šol. zakona«. Prečital se je dopis sekcije glede predlogov za izpremembo zakona o narodnih šolah ter dopis tovariša Webra in tov. Trobiša v isti zadevi. O vseh prečitanih predlogih se je vršila daljša debata. V celoti so se osvojili predlogi sekcije. Sklenilo se je, naj se poudarja predvsem naslednje zahteve: 1. Uzakoni naj se stalnost učiteljstva. 2. Uveljavi naj se zopet § 51. zak. o nar. šolah, ker so učilnice premajhne za večje število otrok od 40 do 50, saj merijo večinoma 8 m x 6 m. 3. Napredovanje naj bo avtomatično in tudi prehod iz 6. v 5. skupino. 4. Uzakoni naj se zvanje šol. upraviteljev in naj se jim delo tudi plača. 5. Učitelji, vpoklicani k vojakom, naj dobe brezplačen dopust. 6. Učitelji-vojaki v vojni naj imajo prednost pri napredovanju. 7. Loči naj se prosvetna oblast

od politične. 8. Redovanje učencev po predmetih naj se opusti in uvede le splošna ocena. 9. Poročene učiteljice naj dobivajo polne prejemke. 10. Ukine naj se celibat. 11. Izda naj se končno pravilnik k šolskemu zakonu. 12. Učiteljstvu naj se dovoli letno ena brezplačna vožnja v svrhu spoznavanja domovine.

Končno so bili sprejeti še sledeči predlogi:

1. Zaradi naraščajoče draginje in vedno večjih kulturnih potreb naj se z vsi vehemenco dela na to, da se plače učiteljstvu čimprej zvišajo.

2. Prekliče naj se celibat za učiteljice, ki je tako neumestno izvzel učiteljico iz običajnih človeških pravic, da je za današnji čas tak zakon naravnost nerazumljiv.

3. Poročenim učiteljicam naj se vrne polna draginjska doklada, stanarina in kurivo iz vzroka, da je potrebno in pravično za enako delo enako plačilo.

4. Glavni prosvetni svet naj izdela okvirne učne načrte, banovine izdelajo podrobne po svojih prilikah in potrebah, a šole ga spravijo v sklad s potrebami šolske občine.

5. Ljubljana-okolica naj se priklupi prvemu drag. razredu, ker je pri nas še večja draginja kakor pa v mestu.

6. Može naj dobe stanu primerno plačo, da se bodo žene lahko posvetile le domu.

7. Knjige Mladinske matice naj se v bodoče izdajo konec šol. leta. Po možnosti naj se to stori že letos. Utemeljitev: Administrativno je nemogoče ali vsaj zelo otežkočeno dostaviti knjige onim otrokom, ki so se izselili.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je imelo zborovanje dne 8. maja 1937. I. v Kočevju.

Navzočih je bilo 51 članov, t. j. 43,22 %.

Tov. predsednik se je po uvodnih besedah spomnil umrlega tovariša Josipa Lapajneja in narodnega delavca dr. Ljud. Pivka.

V otvoritvenem govoru je podčrtal pomen besede tovarištvo. Tovarištvo pokažimo v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti; udeležujmo se zborovanj in udeležujmo se pri delu za skupen stanovski blagor.

Tov. Lojze Zupanc je prečital svoje izpreminjevalne predloge k zakonu o narodnih šolah. Po razgovoru, ki so se ga udeležili tov. Vončina, Janežič, Tomišič, Vodopivec in Strehovec, so bili vsi predlogi z dodatnim predlogom tov. Vodopivca sprejeti.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne. Od članov, ki kljub večkratnim opominom članarine niso poravnali, jo bo društvo izterjalo po advokatu.

Sledilo je situacijsko poročilo, ki ga je podal tov. predsednik na podlagi došlih dopisov in okrožnice.

Na banovinski skupščini zastopa društvo Čok A., namestnik tov. Urbančič Branko. Delegat za državno skupščino je tov. Urbančič Br., namestnik tov. Lojze Zupanc.

Nato se je vršilo predavanje tov. Vončina »Vaška šola in njen odnos do gospodarskih in socialnih razmer.« Poudaril je, da se mora učiteljstvo bolj poglobiti v potrebe kmečkega ljudstva in svoje delovanje v šoli in izven nje mora usmeriti za širjenje praktičnih poizkusov na šolskem vrtu ter posestvih posestnikov samih. Med šolo in vasjo naj nastane tesna povezanost. Oblast naj gre temu stremeljenju učiteljstva na roko z ureditvijo šolskih vrtov, z uvedbo učiteljske stalnosti in preusmeritvijo kmetijskega pouka v učiteljskih šolah. Potem bi učiteljstvo na šolskih vrtovih lahko z učenci oživotvorilo nauke pridobljene pri pouku v šoli.

Zadnje zborovanje v tem šolskem letu se bo vršilo v zvezi s spoznavanjem kočevske Švice v Kočevski reki, dne 5. junija.

A. Janežič, preds. Čok Ant., tajnica.

Novosti na knjižnem trgu

—k Charles Dickens; David Copperfield. II. del. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1937. — Leposlovna knjižica 25. — Iz angleščine prevedel Oton Zupančič. — Obseg 366 strani. — Cena kartoniranemu izvedu 68 din, a vezanemu 80 din. — Dickens je znan v vsem svetovnem slovstvu. Značaj njegovih romanov se po svoji izrazitosti in življenjski moči lahko merijo s Shakespearjevimi junaki. — Dickensov vpliv na javno življenje je bil tako velik, da si ga danes prav predstavljati ne moremo. — O brezhibnosti prevoda nam jamči ime prevajalca.

—k Franc Weiser D. J. Najmlajši poročevalec. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1937. — Prevedel dr. Jože Lovrenčič. — Cena trdo vezani knjigi 45 din. — V knjigi je opisano potovanje po Rdečem morju, čez Indijski ocean. Opisana so kitajska obmorska mesta, dežela vzhajajočega sonca, nadalje vlemesta v Južni in Severni Ameriki. — Knjiga je zelo poučna, ker je prav za prav zelo dober potopis po omenjenih deželah in bo dobrodošla doraščajoči mladini.

—k Ženski svet. Majska številka priobčuje sledeče: Ljuba Prenner; Mejniki; Berta Levstik; Mati; Končič; Ahačič; Novica; Anica Černež; Prebujenje; Zdaj se bojim; Milka Adamič; Sinku, itd. Zanimiva je razprava: Nalezljive bolezni in ljubljanska bolnišnica. Ta številka ima priloge Naš dom. — Modno prilogo in Krojno polo. Ženski svet izhaja vsak mesec. — Letna naročnina 64 din. Naslov: Ljubljana, Tavčarjeva ulica 12.

—k Gospodinja, glasilo zvez gospodinj, prinaša v peti številki sledeče: Pirnat Zlata; Sodobna zaščita otroka. — M. Pleško; Skrbimo za strokovno izobrazbo gospodinj, gostilničark in uslužbenk, in obsežne rubrike: Razgled, Gospodarstvo; Delo pridnih rok; Gospodinjstvo; Naša prehrana. — Letna naročnina 25 din. Naroča se na naslov: Gospodinja, Ljubljana, Prečna ulica 2.

—k Sokolska prosveta, vesnik prosvetnog odbora Saveza Sokola kralj. Jugoslavije, Beograd, strani 40, prinaša v aprilski številki: Ko može da nas vodi? — Iskristimo lepote prirode in vaspitanju. — Više voli svoju zemlju onaj ko je bolje pozna. — Novi »Junaci«. — Razgovori s jednim starim Sokolom, dr. Laza Popović. — Tako odlaze, dr. M. K. — Naše šume, livade i klisure. — Osećanje prirode, Radomir D. Gačić. — Kako da se počne, Jan Pelikan. — Izlet naraštaja i dece, Mirko Skovran. — Dečja duša u prirodi, Jovan Udicki. — Sunce, vazduh, voda, dr. Grga Bogić, itd. — »Prosveta« izhaja mesečno. Letna naročnina je 30 din.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

ZAMENJAM

upraviteljsko mesto v planinskem letoviskem kraju z učiteljskim in ravnini (najraje okolica Ljutomera, juž. Prekmurje ali brež. srez.) Naslov v upravi.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, šipalnice, barometre, toploreme, risalo orodje, mikroskope, fotoparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

KUPUJTE PRI TVRDKAH
KI OGLAŠUJEJO
V NAŠEM LISTU

CENE NIZKE

dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih tricikljev, šivalnih strojev. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26

Knjigarna

»Učiteljske fiskarne
registrirane zadruge s omejeno zavezo«

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6
Podružnica Maribor,
palača banovinske granilnice

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih zvezkov. Knjigarna sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! — Izdeluje diazo-amoniak-papir „JASNIT“, za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domač izdelek te vrste v državi!